12/05/2023

Ο Κώστας Φέρρης στο ope.gr : Ο σπουδαίος κινηματογραφιστής – Ο αιώνιος δημοσιογράφος (ΒΙΝΤΕΟ)

/ Παιδεία και Πολιτισμός

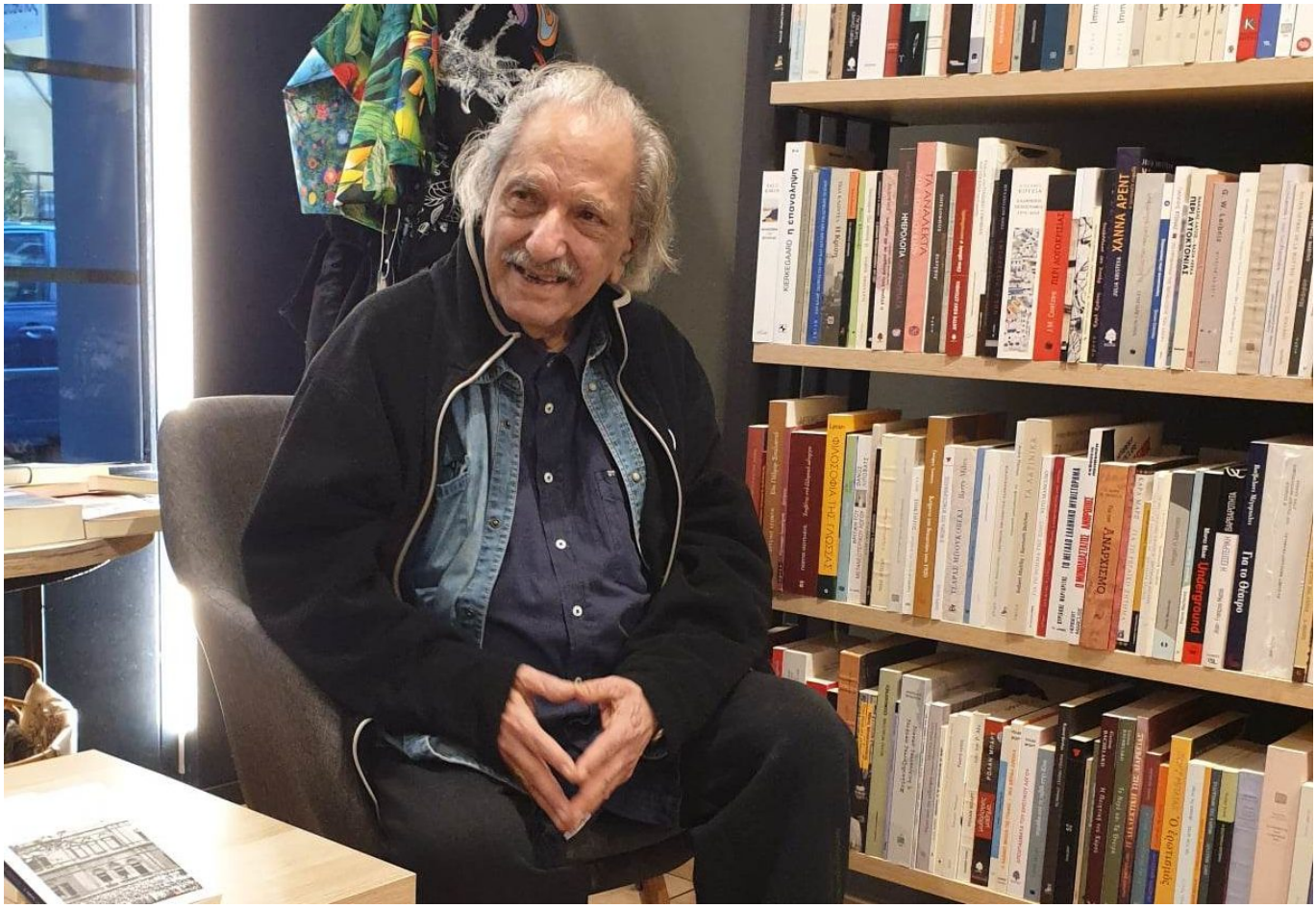

Η άγνωστη ενασχόληση του Κώστα Φέρρη με τη δημοσιογραφία και οι συμβουλές σε νέους κινηματογραφιστές και δημοσιογράφους – Συνέντευξη στο ope.gr

Η **Γέφυρα των Λεμονιών** (Κούμπρι Ελ Λεμούν), είναι η σιδερένια γέφυρα που συνδέει το κέντρο του **Καΐρου** με τη **Σούμπρα,** μια φτωχογειτονιά, πλούσια σε χρώμα, γεύσεις, γέλια και παιχνίδια παιδιών Ελληνόπουλα και Αιγυπτιωτόπουλα.

- **Συνέντευξη: Κάτια Τσιμπλάκη**

Η διάβαση αυτής της γέφυρας, ο ήχος από τα τρένα που έφευγαν από το κοσμοπολίτικο Κάιρο για την **Αλεξάνδρεια**, το Σουέζ και άλλες πόλεις της **Αιγύπτου**

, αποτέλεσαν την αφετηρία για το ταξίδι της ζωής του μεγάλου Κινηματογραφιστή **Κώστα Φέρρη.**

Καϊρινός, γέννημα θρέμμα της Σούμπρας, εκεί όπου σήμερα έχει απομείνει αδιάψευστο τεκμήριο του πάλαι ποτέ ακμάζοντος Ελληνισμού το **Πατριαρχικό Κέντρο Καΐρου** και ο ναός των Αγίων Αναργύρων, κυνήγησε το όνειρό του να γίνει κινηματογραφιστής.

Τα χρήματα για το εισιτήριο της επιστροφής από το σχολείο στο σπίτι τα έδινε για να παρακολουθήσει κινηματογραφικές ταινίες στους λαμπερούς κινηματογράφους του Καΐρου ή για να αγοράσει βιβλία. Και αργότερα, όταν επέστρεψε στην **Ελλάδα**, μιλούσε στους συμφοιτητές του στην **Ανωτέρα Σχολή Κινηματογράφου** για σκηνοθέτες , όπως ο Κιούμπρικ που μέχρι τότε ήταν άγνωστοι στο **Ελληνικό Κοινό.**

Την επίσης κινηματογραφική ζωή του ο **Κώστας Φέρρης** προσπάθησε να τη μεταφέρει στην μεγάλη οθόνη, όπως έκανε ο **Φελίνι** με το αριστουργηματικό «Οκτώμισι» («Otto e mezzo», 1963). Ωστόσο η προσπάθειά του αυτή δεν βρήκε ευήκοα ώτα στην Ελλάδα κυρίως λόγω υψηλού κόστους. Το σενάριο αυτό έμενε για χρόνια στο συρτάρι μέχρι που η βραβευμένη συγγραφέας και μεταφράστρια λογοτεχνίας, επίσης Καϊρινή, **Πέρσα Κουμούτση**, του έδωσε πνοή. Το μετέτρεψε σε αυτοβιογραφική μυθιστορηματική νουβέλα που αποτυπώνει συναισθήματα, καρδιοχτύπια, όνειρα του **Κώστα Φέρρη.**

«Πάρε το σενάριο, κι αν σου κάνει κέφι, κόψε, ράψε, πέτα ό,τι δεν σου αρέσει, πρόσθεσε όποια ιδέα σου 'ρχεται, κάνε όσες αλλαγές θέλεις, και όρμα! Σου έχω απόλυτη εμπιστοσύνη Έτσι κι έγινε. Shoukran, habebti, Persa», της είπε ο **Κώστας Φέρρης,** δίνοντάς της πριν από μερικούς μήνες το σενάριο.

Η αυτοβιογραφία του **Κώστα Φέρρη** μπλέκεται με τη μυθοπλασία. Το αποτέλεσμα είναι μυθιστορηματικό όπως και η ζωή του. Η **Γέφυρα των Λεμονιών**, είναι η γέφυρα που ο Τάκης (το χαϊδευτικό όνομα του συγγραφέα) διάσχιζε καθημερινά στο πολύβουο και πολυπολιτισμικό **Κάιρο** σχεδιάζοντας το μέλλον του, παρά τις βουλές της οικογένειάς του. Οι στάσεις που έκανε από και προς το σπίτι του γεμάτες όνειρα και εμπειρίες είναι αντίστοιχες με τους σταθμούς στη ζωή του. Η γνωριμία με τους σπουδαιότερους καλλιτέχνες του 20ου αιώνα, ενδεικτικά τον **Χατζηδάκι**, τον **Σαλβαντόρ Νταλί,** τον **Ομάρ Σαρίφ**, τους επίσης μεγάλους κινηματογραφιστές της Ευρώπης και της Αμερικής αλλά και τους χολιγουντιανούς σταρ, είναι λίγες από τις ιστορίες που διηγείται με την αφηγηματική φωνή του. Για τους φίλους στο **Κάιρο,** ήταν ο γιος της ράφτρας, για τους Έλληνες, ο "αράπης"

όπως διηγείται χαριτολογώντας. Και για τους δύο χαρακτηρισμούς δηλώνει υπερήφανος.

Τον **Κώστα Φέρρη** τον συναντήσαμε στην πρώτη παρουσίαση του βιβλίου του σε ένα μικρό βιβλιοπωλείο στον Πειραιά. Στον ελάχιστο χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας, του θέσαμε μόλις δύο ερωτήσεις φωτίζοντας για πρώτη φορά μια άλλη σχεδόν άγνωστη πτυχή του **Κώστα Φέρρη**, εκείνη του δημοσιογράφου. Αναφέρεται στον **Σοφιανό Χρυσοστομίδη,** τον σπουδαίο Έλληνα δημοσιογράφο ο οποίος γεννήθηκε στο **Κάιρο** το 1922 και αποφοίτησε από την **Αμπέτειο Σχολή,** όπως και ο ίδιος. Η γνωριμία τους έγινε στην εφημερίδα «Πάροικος» όπου ο **Χρυσοστομίδης** ήταν αρχισυντάκτης και ο **Φέρρης** νέος δημοσιογράφος. Κοινός τόπος η σπουδαία μόρφωση που είχαν λάβει από την Αμπέτειο. Τέχνες, γράμματα, ξένες γλώσσες, κίνητρο για συνεχή και δια βίου μάθηση και εξερεύνηση. Αργότερα, με την επιστροφή του στην Ελλάδα, ο **Κώστας Φέρρης** μαθήτευσε στη δημοσιογραφία δίπλα στον **Τάκη Λαμπρία.**

Έτοιμος πολίτης του κόσμου από μικρή ηλικία, στο Κάιρο το οποίο στα μέσα του 20ου αιώνα ήταν το Παρίσι της Μέσης Ανατολής. Στη Σούμπρα άκουσε από τον πατέρα του τα ρεμπέτικα. Στην ξακουστή όπερα του Καΐρου οποία χτίσθηκε για τα

εγκαίνια της διώρυγας του Σουέζ, κατά το πρότυπο της **Σκάλας του Μιλάνου** σε σχέδια των Ιταλών αρχιτεκτόνων Αβοκόνι και Ρόσι σφυρηλάτησε τα καλλιτεχνικά του όνειρα. Στο ιστορικό κέντρο του Καΐρου είδε στους μεγάλους κινηματογράφους τις πρώτες του ταινίες. Η ποίηση, τα Ελληνικά βιβλία που "ξετρύπωνε" από τα παλιά βιβλιοπωλεία τροφοδοτούσαν την ακόρεστη όρεξή του για μάθηση και ήταν η κινητήριος δύναμη για ταξίδια σε **Ευρώπη** και **Αμερική**.

Στη συνέντευξη που παραχώρησε ο **Κώστας Φέρρης** στο ope.gr και στην **Κάτια Τσιμπλάκη,** μιλά για την άγνωστη εργασία του ως δημοσιογράφος, για τα κοινά δημοσιογράφων και κινηματογραφιστών αλλά και για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα και οι δύο κλάδοι.

Image not found or type unknown

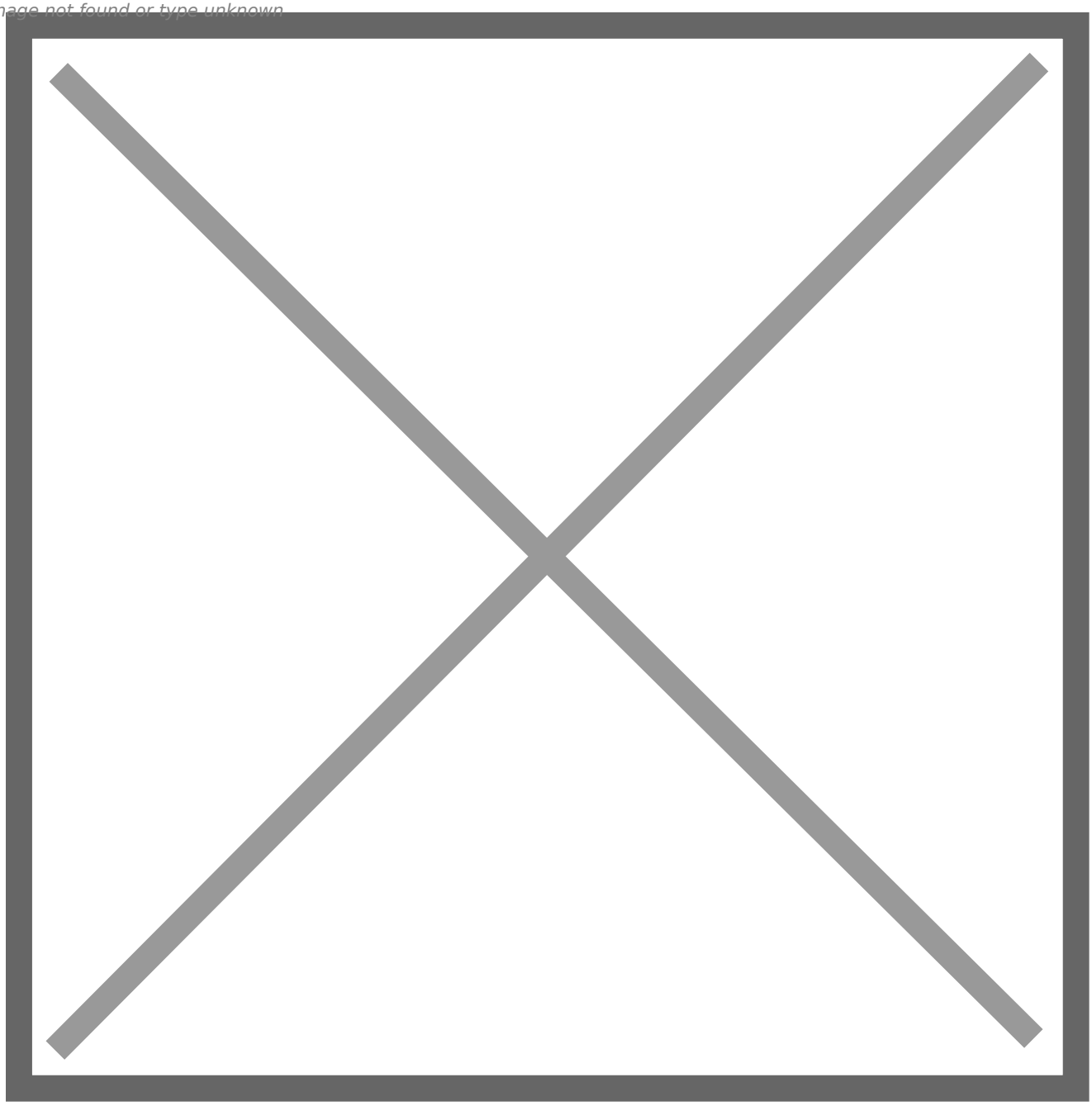

-Ο κινηματογραφιστής αποτυπώνει το όνειρο. Ο δημοσιογράφος, τα γεγονότα πώς μπορέσατε να τα συγκεράσετε;

«Είχα καλούς δασκάλους και στον κινηματογράφο και στη δημοσιογραφία. Στη δημοσιογραφία θυμάμαι ότι ο ***Σοφιανός Χρυσοστομίδης*** *μου είπε μια μέρα:*

“Είναι εδώ ο ***Γουίλιαμ Χόλντεν****. Πήγαινε να του πάρεις μια συνέντευξη”.*

Λέω, τί θα κάνω, πού θα τον βρω;

“Α! μου λέει. Δεν με ενδιαφέρει, κόψε το λαιμό σου”

Λέω, δηλαδή;

“Δεν ξέρω τι θα κάνεις. Κάνε ότι μπορείς. Βρες τη διεύθυνση. Βρες και ποιο

ξενοδοχείο μένει, δώσε μπαξίσι στον θυρωρό. Εγώ θέλω τη συνέντευξη".
Αυτό λοιπόν το κόψε το λαιμό σου που ισχύει και στον κινηματογράφο, έγινε ο βασικός μου ο οδηγός. Δηλαδή ότι είναι να κάνεις, πρέπει να το κάνεις μόνος σου, να βρίσκεις όσους συνεργάτες μπορείς να βρεις στο δρόμο, αλλά βασικά να πηγαίνεις και το πιάνεις από την αρχή και να το οδηγείς ως το τέλος. Αυτό ήταν το μεγάλο μου κίνητρο, το βασικό μου κίνητρο το οποίο το κρατάω ως τώρα».

-Ποιές είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις για τους νέους κινηματογραφιστές και για τους νέους Δημοσιογράφους;
«Αχ... Αχ... το μεγάλο μου παράπονο. Για τους δημοσιογράφους, το θέμα είναι να αγαπήσουν το επάγγελμα. Να καταλάβουν τι σημαίνει δημοσιογράφος, γιατί πολύ λίγοι ξέρουν σήμερα. Νομίζουν ότι δημοσιογράφος είναι αυτός που θα κάνει εντύπωση ή αυτός που θα προσβάλει τον άλλον ή αυτός που θα εκμαιεύσει κάποιο μυστικό. Όχι, δεν είναι αυτό δημοσιογράφος. Δημοσιογράφος είναι η καταγραφή της πραγματικότητας, μέσα από την οποία προσπαθείς να βγάλεις την αλήθεια. Κάθε πραγματικότητα κρύβει και μια αλήθεια. Όλο το μυστικό είναι να δουλεύεις σαν ντετέκτιβ, χωρίς όμως πονηριά και να προσπαθείς να αποδώσεις όσο μπορείς την αλήθεια. Δηλαδή, αυτή η παλιά αρχή των ερωτημάτων του δημοσιογράφου "ποιος, πού, πότε και γιατί" είναι απαραίτητη. Καλό το ποιος. Καλό το που. Καλό το πότε. Το πιο σημαντικό από όλα είναι το γιατί; Για να εξηγήσω:

Η Πισπιρίγκου λένε ότι σκότωσε τα παιδιά της. Το θέμα είναι να βρεις αν υπάρχει κίνητρο για να προσανατολιστείς και να καταλάβεις αν υπάρχει πιθανότητα να είναι αλήθεια ή ψέματα μέχρι να τελειώσει η δίκη. Και να μην προλαβαίνεις να το

κλειδώσεις πριν οριστικοποιηθεί η αλήθεια, πριν ανακαλύψεις την αλήθεια.

Για τους νέους καλλιτέχνες γενικότερα και ειδικότερα τους κινηματογραφιστές θέλω να πω ότι οι νέες τεχνολογίες είναι πάρα πολύ χρήσιμες αν τις κάνεις δικό σου «σκλάβο». Να πάρεις την τεχνολογία και την εκμεταλλευτείς για να χρησιμοποιήσεις αυτό που εσύ θέλεις. Αν γίνεις εσύ σκλάβος της τεχνολογίας πέφτεις στην παγίδα που πέφτουν οι περισσότεροι νέοι σήμερα – ευτυχώς όχι όλοι – που είναι η έλλειψη ή άμβλυνση της περιέργειας. Επειδή τα βρίσκουν εύκολα πέφτουνε στο Ίντερνετ, ψάχνουν κάτι, βρίσκουν κάτι και ησυχάζουν. Δεν υπάρχει περιέργεια για να μάθουν κάτι άλλο και κάτι πιο πέρα, και κάτι παράλληλο και κάτι σε άλλο επίπεδο. Να ξαναβρούν την περιέργεια του ανθρώπου που συνέχεια μαθαίνει.

Ακόμη και στην ηλικία των 88 χρονών εξακολουθώ και ανακαλύπτω κάθε φορά καινούργια πράγματα. Δεν σταματάει ποτέ η μάθηση και η γνώση. Να ξυπνήσουν την περιέργεια τους (σσ οι νέοι κινηματογραφιστές) για τα πάντα. Να ρωτάνε, να μαθαίνουν να διαβάζουν, να ενημερώνονται, να αποκτούν άποψη και συνείδηση της υποχρέωσής μας στον εαυτό μας, να γινόμαστε όλο και πιο καλλιεργημένοι.

Η Πέρσα Κουμούτση

Η **Πέρσα Κουμούτση**, συγγραφέας και μεταφράστρια αραβικής λογοτεχνίας, γεννήθηκε στο Κάιρο και φοίτησε στην **Αμπέτειο Σχολή** και στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου του **Καΐρου**. Πέρα από το μεταφραστικό της έργο για το οποίο έχει επανειλημμένως τιμηθεί, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό έχει συγγράψει οκτώ μυθιστορήματα, τα περισσότερα με άξονα τη Ζωή των Ελλήνων στην **Αίγυπτο.** Μεταφρασμένα έργα της κυκλοφορούν στην αραβική γλώσσα. Το 2020 θέσπισε το **Κέντρο Ελληνικής και Αραβικής Λογοτεχνίας και Πολιτισμού**, για την προώθηση και την ενίσχυση των πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στην Ελλάδα και τις χώρες της Μεσογείου με έμφαση στον αραβικό κόσμο, το οποίο και διευθύνει.

«Η μεταγραφή του αυτοβιογραφικού σεναρίου του Κώστα Φέρρη σε αφήγημα, και μάλιστα σε πρώτο πρόσωπο, ήταν μια πρόκληση που δέχτηκα με μεγάλη χαρά, όχι μόνο εξαιτίας του απεριόριστου θαυμασμού και της βαθιάς εκτίμησης που ένιωθα πάντοτε για αυτόν τον σπουδαίο ***Αιγυπτιώτη*** *δημιουργό, αλλά και γιατί με συγκίνησε η εμπιστοσύνη που μου έδειξε, «εναποθέτοντας» στα χέρια μου ένα τόσο προσωπικό και ευαίσθητο κείμενο όπως αυτό που έχετε στα χέρια σας»,* αναφέρει για τη μυθοπλαστική μεταφορά της ζωής του **Κώστα Φέρρη** και επισημαίνει. *'Στη διαδικασία αυτή προσπάθησα να διατηρήσω σχεδόν ανόθευτα στοιχεία της δικής του γραφής, το προσωπικό του ιδίωμα, το χιούμορ και κυρίως τη νοσταλγία που διατρέχει έντονα το κείμενο και πιστεύω ότι σε μεγάλο βαθμό τα κατάφερα... Τον ευχαριστώ από καρδιάς για την ευκαιρία που μου έδωσε να ταξιδέψω σε μέρη αγαπημένα που βιώσαμε με την ίδια ένταση και αισθήματα - παρότι σε διαφορετικές χρονικές περιόδους- και σε μια εποχή που, αν και δεν έζησα από πρώτο χέρι, τη γνώρισα μέσα από τις εξιστορήσεις των γονιών μου και τον αιγοπτιακό σινεμά που ο ίδιος λάτρεψε και ο οποίος αποτέλεσε για εκείνον*

έμπνευση για την επαγγελματική του ζωή.

Η κοινή μας αγάπη για τον τόπο γέννησής μας, το αστείρευτο ταλέντο και η ευαισθησία του ***Κώστα Φέρρη*** *με την οποία ταυτίστηκα από την πρώτη κιόλας αράδα συνιστούν τα κύρια συστατικά αυτής της τρυφερής όσο και ποιητικής νουβέλας».*

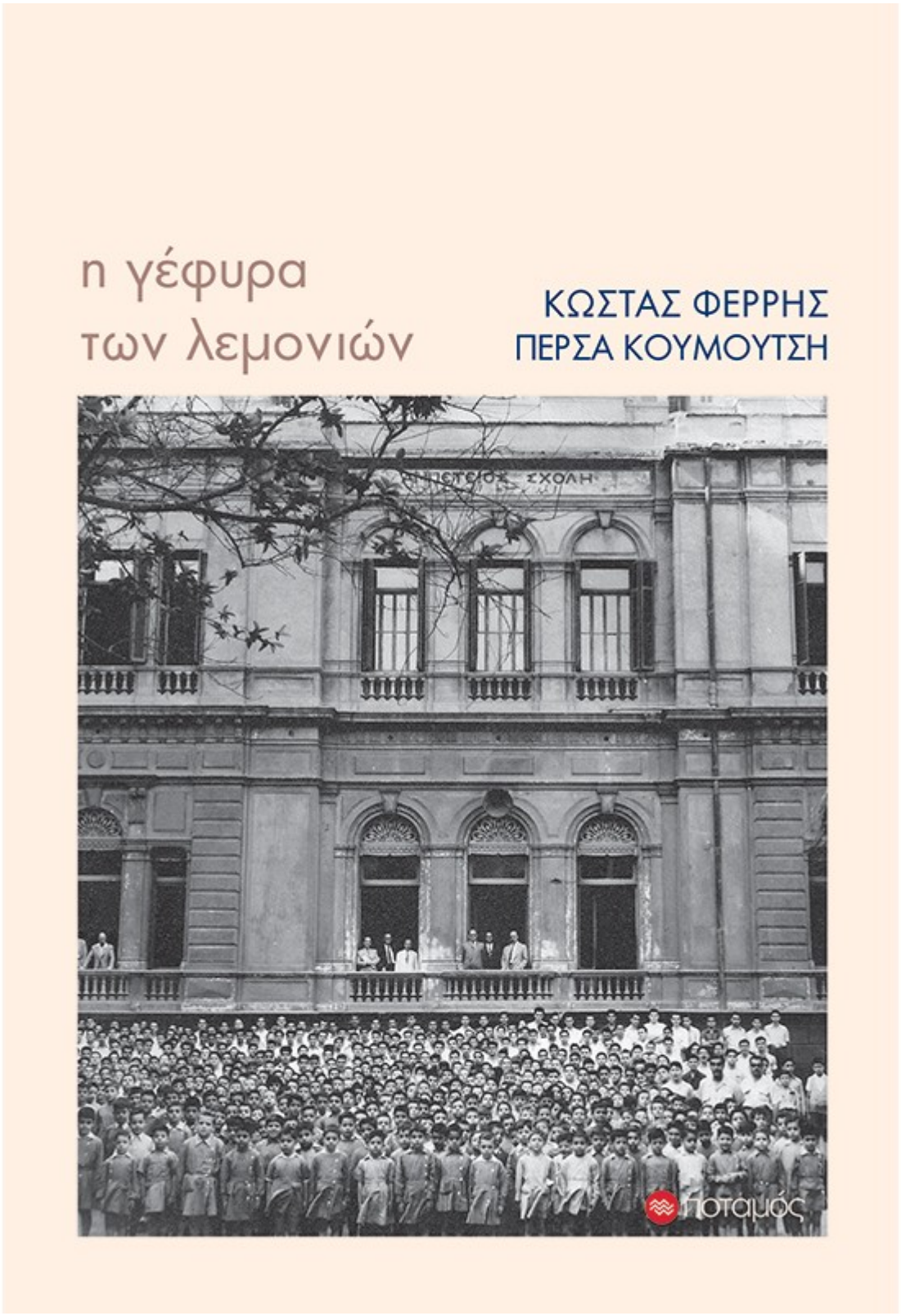

Το βιβλίο η «Γέφυρα των Λεμονιών» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Ποταμός».